#MIJN STEDELIJK MUSEUM ALKMAAR

Inhoud

Voorwoord
4

Van collectie naar collectief
6

Terugblik 2017–2022
8

Ambities 2023–2026
10

De stoel
16

#mijnstedelijkmuseumalkmaar
18

Index schilderijen
114

Colofon
120

Voorwoord

Parel van Noord-Holland

Stedelijk Museum Alkmaar, geopend in 1875, is één van de oudste musea van Nederland. Sinds 2000 is het gevestigd in een modern museumgebouw in het historische centrum van de stad. Met een eigen winkel en een eigen museumcafé biedt het een culturele totaalbeleving aan de bezoeker. Het is een ondernemend kunst- en cultuurhistorisch museum dat sterk verankerd is in de stad en de regio. Met zijn kwalitatief hoogstaande collectie en zijn ambitieuze tentoonstellingsprogramma heeft het museum het afgelopen decennium nationale betekenis verworven en trekt het in toenemende mate landelijk publiek en media-aandacht.

Stedelijk Museum Alkmaar beheert, behoudt en presenteert een brede en gevarieerde collectie, die op onderdelen van nationaal belang is, maar in alle gevallen nauw verbonden is met de stad en de regio. Zwaartepunten in de 22.000 objecten tellende collectie zijn de 16e- en 17e-eeuwse schilderkunst en kunstnijverheid, kunst uit de vroege 20e eeuw (de eerste expressionistische beweging in Nederland: de Bergense School) en stadsgeschiedenis.

Met de vaste presentatie, de tijdelijke tentoonstellingen en de overige activiteiten trekt het museum een breed publiek uit de regio en uit heel Nederland. Het museum ontvangt gemiddeld 60.000 bezoekers per jaar. Ruim twee-derde daarvan bestaat uit Museumkaarthouders.

Het museum organiseert een breed scala aan publieksactiviteiten en educatieve activiteiten voor kinderen en jongeren. Stedelijk Museum Alkmaar heeft een belangrijke functie voor het onderwijs en ontplooit voor dat doel tal van educatieve activiteiten, waarmee zowel het primair, als het voortgezet onderwijs in de regio worden bediend.

Stedelijk Museum Alkmaar werkt nauw samen met tal van organisaties in de stad en initieert steeds vaker samenwerkingsverbanden in de regio. Het museum vervult daarmee een spilfunctie in de regio Noord-Holland Noord.

Op het gebied van onderzoek, collecties en tentoonstellingen werkt het museum veelvuldig samen met universiteiten en met musea in binnen- en buitenland.

Met zijn combinatie van oude kunst, moderne kunst en historie is Stedelijk Museum Alkmaar het Rijksmuseum van het noorden, de museale parel van Noord-Holland boven 't IJ, stevig verankerd in de regio en trots van de stad Alkmaar.

Van collectie naar collectief

Visie

Stedelijk Museum Alkmaar heeft de taak om objecten te verzamelen, te beheren en te presenteren en daarbij kennis over de collectie te vergaren en te delen. Die taak zal altijd blijven bestaan. Hoe conservatief deze kerntaak ook moge zijn, musea zijn ook kinderen van hun tijd en onderhevig aan de tijdgeest. Als publieke instelling moeten wij daarom letterlijk en figuurlijk met onze tijd meegaan. Dat geldt met name in het huidige tijdsgewricht. We leven in een complexe tijd vol onzekerheden en bedreigingen voor de toekomst. De diversiteit van de samenleving is snel toegenomen, de kloof tussen (kans)arm en (kans)rijk enorm gegroeid. De tegenstellingen zijn verscherpt, het debat is gepolariseerd. De verschillende bevolkingsgroepen leven steeds meer in hun eigen bubbel en komen elkaar nauwelijks nog tegen. Bij het gebrek aan collectiviteit is er een grote zoektocht gaande naar identiteit.

Juist in deze complexe tijd zijn musea van toegevoegde waarde en vervullen ze een belangrijke rol in het scheppen van nabijheid. Als een veilige, collectieve plek waar ruimte is voor kennismaking met het andere en ontmoeting met de ander. Waarbij de collectie niet als doel, maar als middel kan worden ingezet. Ons museum is de plek waar we oefenen hoe we met de wereld om kunnen gaan, waar we kunnen experimenteren, proberen en samen kunnen werken. Waar we onze bezoekers anders laten kijken, van elkaar laten leren en waar ruimte is voor schoonheid en nuance, voor verwondering en inspiratie.

Willen we deze rol waarmaken, dan zullen we laagdrempeliger moeten worden en, met een stevige worteling in de lokale samenleving, daadwerkelijk een breed en divers samengesteld publiek moeten bereiken en verbinden. Voor Stedelijk Museum Alkmaar ligt daar in de komende jaren de belangrijkste opgave.

Missie

Stedelijk Museum Alkmaar heeft als missie om een breed en divers publiek kennis te laten maken, te inspireren en te verbinden met kunst, cultuur en geschiedenis van Alkmaar en de omliggende regio. Het museum speelt een maatschappelijke rol in het verbinden van mensen en groepen in een verdeelde samenleving.

Bij het vervullen van de missie laten we ons leiden door vijf kernwaarden:

1. Nieuwsgierig
We staan open in de wereld en zijn nieuwsgierig naar inzichten, kennis, achtergronden en motieven.

2. Betrokken
We zijn betrokken bij onze omgeving, bij ons werk en bij elkaar.

3. Gastvrij
We willen dat iedereen zich welkom en gezien voelt in het museum.

4. Professioneel
Op alle terreinen werken we volgens de hoogste professionele standaarden.

5. Ambitieus
We stellen hoge doelen die ons inspireren en stuwkracht geven.

Terugblik 2017–2022

Een sprong voorwaarts

- Stedelijk Museum Alkmaar heeft de afgelopen vijf jaar in veel opzichten een flinke sprong voorwaarts kunnen maken. De positie als museum met hoogwaardige tentoonstellingen van internationaal niveau is afgelopen jaren geschraagd met exposities als *Emanuel de Witte*, *de Toorop Dynastie* en *Allart van Everdingen*.
- Lacunes in de collectie hebben we kunnen invullen met belangrijke werken van kunstenaars uit de regio zoals Salomon van Ruysdael, Emmanuel de Witte, Dick Filarski, Mommie Schwarz en Edgar Fernhout.
- Er is een programmalijn gestart met tentoonstellingen van naoorlogse kunstenaars uit de regio die van nationale en internationale betekenis zijn: herman de vries en Rudi van de Wint.
- De aandacht en betekenis voor de regio is vergroot met projecten als *Weids* in samenwerking met het Hoogheemraadschap en *Rudi van de Wint* in samenwerking met De Nollen in Den Helder.
- De educatieve activiteiten zijn uitgebreid met aanbod voor jongeren in het MBO en VMBO. De ingezette groei in educatief bereik is door de coronapandemie gestagneerd.
- Er zijn succesvolle samenwerkingsprojecten met partners in de stad geïnitieerd, waaronder de Joost Zwagerman Lezing en Het Grote Raam.
- De bekendheid en het draagvlak voor het museum bij politiek, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties zijn toegenomen.
- Binnen het bestaande museumgebouw zijn met steun van de gemeente Alkmaar fundamentele verbeteringen doorgevoerd op het gebied van beveiliging, depot, ICT en infrastructuur
- Er zijn stevige stappen gezet in verdere professionalisering van de organisatie, onder andere op het gebied van beveiliging, hospitality, relatiemanagement en fondsenwerving.

Kortom, Stedelijk Museum Alkmaar staat er qua inhoud en organisatie goed voor en speelt een centrale rol in het Alkmaarse culturele leven.

Het educatieve programma Curatorlab *is ontwikkeld voor jongeren in het MBO en VMBO.*

Ambities 2023–2026

Vernieuwen en het goede behouden

De kwaliteiten en de succesvolle programmalijnen die Stedelijk Museum Alkmaar de afgelopen periode heeft opgebouwd, trekken we in de komende jaren door. Tegelijkertijd vernieuwen we het museum op verschillende fronten door:

- Vernieuwing in de programmering met meer aandacht voor moderne en hedendaagse kunst en meer participatie en inbreng vanuit verschillende geledingen van de lokale samenleving.
- Vernieuwing van de vaste collectiepresentatie met ruimte voor meerdere stemmen en perspectieven en actuele interventies.
- Met behoud van het bestaande publiek willen we nieuwe doelgroepen bereiken, met name in de stad en de regio: meer scholieren, meer jongeren, meer gezinnen met kinderen, en last but not least: een meer divers publiek.

Programma

- De koers van een kwalitatief hoogwaardig tentoonstellingsprogramma met gevarieerde mix van kunst en cultuurhistorie zetten we voort met onder andere *Van Gogh*, *Cézanne*, *Le Fauconnier en de Bergense School*, *Maria van Nesse*, *Saenredam in Assendelft*, *Horstok* en *Maarten van Heemskerck* (i.s.m. Frans Hals Museum en Teylers Museum).
- 1 x per jaar organiseren we een ambitieuze must-see tentoonstelling met belangrijke (inter)nationale bruiklenen.
- We initiëren programmalijnen en samenwerkingsverbanden die invulling geven aan het regionaal cultuurprofiel Noord-Holland Noord: bijv. *Schilders in Egmond* (i.s.m. Museum Kranenburgh)
- Het museum gaat meer aandacht besteden aan moderne kunst, ook omdat dit een lacune is in het Alkmaars cultuuraanbod en een witte vlek in Noord-Holland Noord, onder andere met de tentoonstellingen *Fiona Tan*, *Maria Barnas*, *Nieuwe Vrijheidsbeelden* en *Lucebert/Michael Tedja*
- We verruimen de inbreng en participatie van inwoners Alkmaar en andere betrokkenen met als doel om betrokkenheid en impact te vergroten en diversiteit en inclusie te bevorderen, Dat doen we onder meer door participatie van inwoners bij de keuze en vervaardiging van *Nieuwe Vrijheidsbeelden* ter gelegenheid van 450 jaar Alkmaar Ontzet. Ter gelegenheid van het 150-jarig jubileum van het museum in 2025 organiseren we een expositie met 150 door inwoners van provincie Noord-Holland ingezonden kunstwerken en een tentoonstelling met inbreng van kinderen uit de regio.

Nieuwe collectiepresentatie

Het verhaal dat het museum met de collectie Alkmaar vertelt wordt komende jaren volledig vernieuwd. Met de nieuwe presentatie *Panorama Alkmaar* bieden we niet alleen meer ruimte aan de hoogtepunten en nieuwe aanwinsten in de collectie 16e-19e eeuw, maar ook aan thema's en verhalen waarover afgelopen jaren nieuwe kennis is opgebouwd: Alkmaar Ontzet, sterke vrouwen, Caesar en Allart van Everdingen, arm en rijk, enzovoort. In de nieuwe collectiepresentatie bieden we ruimte aan meerdere stemmen en meerdere perspectieven waarmee tot nu toe onderbelichte aspecten van de kunst en geschiedenis aan bod komen. Daarnaast voegen we jaarlijks actuele mini-exhibits door jongeren en andere groepen aan de presentatie toe. *Panorama Alkmaar* opent in 2024 en zal het museum aantrekkelijker maken voor schoolbezoek en gezins-/familiebezoek.

Publiek

Voor 2023–2026 zetten we in een publieksbereik van gemiddeld 60.000 bezoekers per jaar. Daarbinnen streven we naar verbreding van het publieksbereik met meer diversiteit en een grotere impact. Het museum wil met name meer doelgroepen in de eigen regio bereiken, die het museum nu niet of nauwelijks bezoeken. De middelen die we daarvoor inzetten zijn:

- Aandacht voor lokale en regionale thema's in de programmering;
- Inbreng en participatie van inwoners in de programmering door middel van klankbordgroepen.
- Het museum beter toegankelijk maken voor gezins- en familiebezoek, een doelgroep die in de regio sterk is vertegenwoordigd.
- Speciale doelgroepactiviteiten (kindertentoonstelling in 2025, jaarlijkse Museumnacht voor jongeren).
- Om de drempel voor lage inkomens te verlagen bieden we gratis entree aan voor houders Alkmaarpas en organiseren we bezoekdagen met gratis entree voor inwoners Alkmaar.

– Activiteiten in buitenwijken van Alkmaar (*Move the City*) en speciale wijkavonden in het museum.

Educatie

Onze lange termijn doelstelling is dat alle leerlingen in de regio Groot-Alkmaar tenminste 1 x in hun schoolcarrière Stedelijk Museum Alkmaar hebben bezocht. Op grond van de populatie in de regio willen we met het museum in 2023–2026 gemiddeld 7.500 leerlingen per jaar bereiken, en zo mogelijk meer. Daarbij richten we ons in de eerste plaats op het primair en het voortgezet onderwijs in de gemeente Alkmaar en direct omliggende regio.

Daarnaast willen we onze educatieve taak verder uitbreiden naar regio Noord-Holland Noord. Met dat doel streven we ernaar om de tijdelijke, met incidentele subsidie gefinancierde programma's *CuratorLab* en *CuratorLab On Tour* voor het MBO en het VMBO in de komende jaren een duurzaam vervolg geven. Jongeren krijgen meer inbreng en meer zichtbaarheid in het museum met presentaties en publieksactiviteiten als Museumnacht). Met *SMA Young Office* gaan jongeren meewerken in de staf van het museum.

Collectie

Ook in de komende jaren streven we ernaar de bestaande kernen in de museumcollectie, te weten oude kunst, stadsgeschiedenis en Bergense School, te versterken en aan te vullen door middel van aankopen, schenkingen en restauraties. Het aankoopfonds van het museum hopen we te vergroten met bijdragen van particuliere begunstigerskringen.

Voor moderne kunst na 1945 ontwikkelen we in de komende jaren een collectiebeleid, in afstemming met Museum Kranenburgh in Bergen. De lijn die het museum recent heeft ingezet met opdrachten aan hedendaagse makers zetten we voort met kunstopdrachten voor Nieuwe Vrijheidsbeelden, Maria Barnas en andere kunstenaars.

Tijd voor de volgende sprong

Met de ambities van het museum en de maatschappelijke functies die het heeft te vervullen loopt Stedelijk Museum Alkmaar op dit ogenblik tegen de grenzen van het gebouw aan. Het gebouw biedt te weinig capaciteit voor educatie, voor moderne kunst, voor cross-overprogrammering, voor publieksactiviteiten en voor cultureel ondernemerschap (horeca, winkel,

De Nieuwe Overdekte (artist impression Mecanoo Architecten).

sponsoring). Om meer publiek te trekken, duurzamer te worden, het ondernemerschap te versterken en daarmee de exploitatiebasis van het museum te verstevigen is vernieuwing en uitbreiding van het huidige gebouw noodzakelijk. Met een vernieuwd en groter onderkomen zal het museum zijn missie als inspiratie- en ontmoetingsplek voor uiteenlopende groepen inwoners veel beter dan nu kunnen vervullen.

Tegelijkertijd maakt Alkmaar de komende jaren een enorme groei door naar 150.000 inwoners. Ook in de omliggende regio groeit het aantal inwoners hard. Wil Alkmaar een aantrekkelijke vestigingsstad zijn voor inwoners en bedrijven (en hun werknemers) en een aantrekkelijke bestemming voor (cultuur) toeristen zal het cultuuraanbod moeten worden verbeterd en uitgebreid. Het is nu het moment om te investeren in de toekomst van het museum en dit samen met de culturele voorzieningen aan het Canadaplein te moderniseren en verder te ontwikkelen tot het kloppend hart van de binnenstad.

De Nieuwe Overdekte

Als antwoord op de ontwikkeling van de stad en op de eigen capaciteitsproblemen en hebben Stedelijk Museum Alkmaar en het ABC Huis (bibliotheek Kennemerwaard en kunstencentrum Artiance) in samenwerking met Mecanoo architecten een plan gemaakt voor een vernieuwd en uitgebreid cultuurgebouw aan het Canadaplein: de Nieuwe Overdekte. Een nieuwe culturele hotspot die in alle opzichten een verrijking voor de stad vormt. Met dit iconische en duurzame gebouw kan het museum zijn platformfunctie voor de stad beter vervullen, wordt het een aantrekkelijker bestemming voor cultuurtoeristen en een inspirerende ontmoetingsplek voor bestaande en nieuwe inwoners van de stad.

De komende beleidsperiode zet Stedelijk Museum Alkmaar zich in om deze ambitie samen met het gemeentebestuur, stakeholders, ondernemers en inwoners van de stad te realiseren.

De stoel

Speciaal voor de fotoserie *#mijnstedelijkmuseumalkmaar* struinden we Marktplaats af naar oude Thonet-stoeltjes. We vonden twee mooie exemplaren, schilderden er eentje blauw en eentje geel. Zo vormen ze een dankbaar decor voor de vierentwintig portretten in deze serie. Ze zijn bovendien vrijwel gelijk aan het zogenoemde Picasso-stoeltje dat Stedelijk Museum Alkmaar in zijn eigen collectie heeft. Een voorwerp met een bijzonder verhaal.

In 1905 verbleef de jonge Pablo Picasso korte tijd in Alkmaar, Schoorl, Schoorldam en Hoorn. Hoewel hij hier maar enkele weken doorbracht is deze periode wel van betekenis geweest voor zijn kunstenaarschap. Jaren later spreekt Picasso over ‘onvergetelijke herinneringen’.

In café/restaurant ’s Lands Welvaren staan stoelen met armleuningen. Het is 1905 en de gasten in het Noord-Hollandse Schoorldam zitten er goed. Zo niet Picasso. Met zijn 1,63 meter lengde kan hij zich slecht bewegen. Een tekening maken gaat lastig. Het verhaal gaat dat de uitbater daarom speciaal voor hem een eenvoudiger exemplaar neerzet: het ‘Picasso-stoeltje’. Na Picasso’s vertrek verhuist het stoeltje naar zolder. Het raakt vergeten totdat de dochter van de uitbater gaat trouwen. Ze trekt naar Winkel, een pittoresk dorp in de omgeving en neemt het meubel mee. Waarom? Dat blijft gissen. Misschien is het deel van haar uitzet. Wie weet maakte de Spaanse kunstenaar indruk op het zesjarige meisje dat zij ooit was.

Inmiddels is het stoeltje opgenomen in de collectie van Stedelijk Museum Alkmaar. De hoogbejaarde zoon van de laatste eigenares heeft het in 2015 geschonken. De stoel is gemaakt door de Oost-Europese fabrikant Mundus, die later met Thonet fuseerde. Het is een doodgewoon exemplaar, dertien in een dozijn. Maar heel bijzonder vanwege de wereldberoemde gebruiker.

Vrouwen en meiden kunnen dit,
dat doen we immers al eeuwen.

Anja Schouten
Burgemeester van Alkmaar

“Ik heb al heel lang een fascinatie en voorliefde voor vrouwenportretten. Toen ik veertig jaar geleden voelde dat ik een vrouw met ambitie was, was dat niet gebruikelijk. Ik haalde inspiratie en geruststelling uit dit soort werken ‘Vrouwen en meiden kunnen dit, dat doen we immers al eeuwen’. De geschiedenis wordt toch vaak belicht vanuit het mannelijke perspectief en dus ben ik nieuwsgierig naar het vrouwelijke. Je ziet aan dit portret dat Aechje een interessante en statige vrouw was. Ze was als stadsvroedvrouw een werkende vrouw met gezag. Ze kreeg ook nog eens vier kinderen, van wie er twee belangrijke kunstenaars voor Alkmaar zijn geworden.”

“Ik heb altijd aandacht voor vrouwen in de kunst gehad. Als puber werd ik op fietsvakantie getroffen door het werk van Théo Van Rysselberghe *In juli – voor de middag* of *De boomgaard*. Ik kocht er meteen een koelkastmagneet van en een kaart die ik in mijn middelbare schoolagenda bewaarde. In dit werk zie ik mezelf met mijn moeder en mijn twee zussen op een heerlijke, lome zondagmiddag. Het staat voor mij symbool voor mijn jeugd en hoe ik hoopte dat het leven zou zijn. Mijn leven nu is niet elke dag een rustige zomermiddag, maar eerlijk gezegd zou ik dat ook niet willen.”

“Inmiddels hoef ik niet meer naar voorbeeldvrouwen in de kunst te kijken om te denken ‘Ik kan dit’. Ik heb dat niet meer nodig. Hopelijk is dit schilderij voor een meisje in deze tijd wederom een inspiratie.”

Anja Schouten

Ik zie het filmen en fotograferen op mijn reizen als het tentoonstellen van de wereld.

Maurice Lede
Presentator

“Ik vind het zo bijzonder dat deze veldcamera in de negentiende eeuw al werd gebruikt en nu nog in zo’n enorm goede staat is. En het apparaat heeft zo veel details, ik kan er uren naar kijken. Wat een gedoe moet dat toentertijd zijn geweest, om hiermee op pad te gaan. Je hebt er zowat een extra koffer voor nodig.”

“Ik heb voor mijn werk veel van de wereld mogen zien en dat via de film-camera met een groter publiek mogen delen. En nu doe ik dat ook steeds meer met mijn eigen fotocamera. Ik zie dat als het tentoonstellen van de wereld. Deze veldcamera is de voorloper van wat ik nu doe: de wereld vergroten van de mensen die naar jouw beeld kijken.”

“Ik zou nog wel eens een kunstprogramma willen maken. Een programma dat helpt om de brug te slaan tussen kunst en mensen die denken dat kunst niets voor ze is. Kunst is zo waardevol, dat moeten we altijd beschermen. Het laat je zien hoe je anders naar de wereld kunt kijken.”

Maurice Lede

Recht en onrecht is voor mij een heel helder iets.

Ivo Molenaar
Eigenaar Friethuis De Vlaminck

“Ik vind dit een prachtig werk met mooie, heldere kleuren. Maar ook de voorstelling spreekt me aan. Op de basisschool kreeg ik het verhaal achter dit beeld te horen. Over twee vrouwen die ruzieën om een kind. De koning stelt voor het kind in tweeën te hakken en ieder de helft te geven. De ene vrouw stemt daarmee in, de andere smeekt om haar kind niet te doden. Liever staat ze het af aan de ander. Zo weet Salomo wie de echter moeder is en geeft haar het kind terug. Een wijze manier van rechtspraak.”

“Recht en onrecht is voor mij een heel helder iets. Of het nu betrekking heeft op mijzelf, mijn gezin of de mensen aan ons frietloket. Ik zal me daar dan ook altijd over uitspreken, maar wel steeds netjes en beleefd. Er komen heel uiteenlopende mensen aan mijn balie en ik vind het heerlijk als ze mijn tips over een goed frietje aannemen. Dat het lekkerder is in een zak of welke saus ze goed zou passen. Net als dat ik het mooi vind om advies van hen aan te nemen, van zaken waar zij dan weer verstand van hebben. Zo leren we van elkaar. Ik word er een wijs mens van.”

Ivo Molenaar

Dit werk is voor mij een explosie van verhalen.

Christi Klinkert
Conservator Stedelijk Museum Alkmaar

“Dit is een topstuk van een van de belangrijkste kunstenaars die Alkmaar heeft voortgebracht: Caesar van Everdingen. Het zit nog in de originele lijst en heeft heel veel bijzondere details. Het maakt niet uit met wat voor groep ik voor dit schilderij sta, ik kan er altijd iets over vertellen. Het is voor mij een explosie van verhalen.”

“Zo is er een notarieel document bekend uit 1657 dat getuigt van een ruzie tussen de schilder en de opdrachtgever, de Oude Schutterij. Van Everdingen diende een formele klacht in omdat de te portretteren schutters zich niet aan de afspraken met de meester hielden. Hij mopperde dat hij helemaal van Haarlem naar Alkmaar kwam maar dat de mannen niet op de afgesproken tijd naar de Waag kwamen om te poseren. Hij dreigde met een boete van acht gulden per dag, als de schutters het werk zo zouden blijven traineren.”

“Caesar was denk ik een opvliegend mannetje met lange tenen. En siemand die al jong gewend was om goed betaald te krijgen voor zijn werk. Dat eergevoel maakte dat hij de moeite nam om zijn ergernis bij een notaris te laten vastleggen. Door dit document weten we ook dat het schuttersstuk in het Alkmaarse Waaggebouw geschilderd is. Het werkproces van de kunstenaar wordt daardoor bijna tastbaar. Ik zie hem daar zo zitten met zijn penselen in de hand. Waar maak je ook anders zo’n lel van een schilderij?”

Christi Klinkert

Als ik naar Toorops werk kijk,
moet ik denken aan mijn jeugd.

Marie-José van den Kommer
Ondernemer

“Charley Toorop is de eerste kunstenaar met wie ik in aanraking kwam. Mijn oma woonde op het Nachtegalenlaantje in Bergen, een paar huizen verderop van waar Charley schilderde. Bij oma aan de muur hingen ook haar schilderijen. Mijn moeder woonde twee hoog op de Alkmaarse Langestraat en bracht veel tijd in het huis van mijn oma door, ook toen ik net was geboren. Als kind banjerde ik er altijd rond. Daar hadden we ruimte en het groen om ons heen. Als ik naar Toorops werk kijk, doet het me denken aan mijn jeugd. Ze heeft een heel herkenbare stijl, je vist haar schilderijen er zo uit.”

“Deze appelboom stond vast in haar tuin in Bergen. Als ik aan de plek denk waar Charley woonde en werkte was het er in mijn herinnering heel donker, met een donker gebeitst huis. Terwijl ik dit werk met goudreinetten juist heel licht vindt. In tegenstelling tot haar beroemde zelfportret bijvoorbeeld. Iedereen heeft een lichte en een donkere kant, denk ik dan.”

Marie-José van den Kommer

Ik ben een traditieman.

Willem Borst
Kaasvader van de Alkmaarse kaasmarkt

“Ik ben een traditieman. Als ik dit werk zie denk ik: zo was het vroeger, dit is historisch verantwoord. De Waag is in al die honderden jaren bijna hetzelfde gebleven. Dat vind ik zo mooi, je kunt zien hoe het toen was en nu. Dit schilderij geeft me altijd een warm gevoel.”

“Ik heb een tijd in het museum gewerkt en bleef bij dit schilderij altijd stilstaan. Ik zou wel eens terug in die tijd willen. Hoe zouden de kaasdragers het toen hebben gedaan, het wegen van de kaas, de kaasmarkt elke vrijdag? Natuurlijk is de kaasmarkt door de eeuwen heen veranderd. Je ziet de kleine, ronde Edammertjes liggen. Nu werken we met grotere, Goudse kazen. Dat is veel economischer, je gooit minder weg. En het plein voor de kaasmarkt is veel groter geworden. Maar het kaasdragen en alle tradities zijn altijd gelijk gebleven. Ons gilde bestaat al 429 jaar. Ik ben als echte Alkmaarofiel bijzonder trots dat ik het hoogste ambt van de kaasdragers mag bekleden.”

Wllem Borst

Het liefste stap ik in de tekening om ze te helpen.

Natascha de Boer
Coördinator team ontvangst en beveiliging Stedelijk Museum Alkmaar

“De emoties in deze tekening en het feit dat dit echt gebeurd is doen iets met me. Dit werk verbeeldt een situatie de Eerste Wereldoorlog, maar jammergenoeg is deze vluchtelingenvoorstelling nog steeds heel actueel. Vooral de oude man op de brancard en het kleine kindje met dat knuffel-konijntje raken me. Het liefste stap ik de tekening in om ze te helpen.”

“Dat heb ik vaak met tekeningen en schilderijen, dat ik er in wil stappen om even ‘daar’ te zijn. In het museum hangt een verbeelding van de kermis in Groet. Dat roept zoveel fijne jeugdherinneringen op. In mijn kinderjaren ging ik steevast met mijn neefje en nichtje naar de kermis in Hoorn. Mijn oom werkte bij de brandweer en wij kregen van hem altijd zakken vol met kermis-muntjes. Wat een feest was dat. Honderden keren achter elkaar in de spin. Mijn nichtje is er helaas niet meer. Het liefst verdwijn ik even in dat doek om die momenten nog eens te beleven.”

Natascha de Boer

Het geluid van een kleermakers-schaar geeft me een gevoel van geborgenheid.

Karin Bloemen
Cabaretière en zangeres

“Als ik naar de schaar op deze gewelfschotel kijk, hoor ik letterlijk de schaar van mijn vader, thuis op zolder, patronen knippen. Zo’n dikke kleermakers-schaar door papier en stof op het houten blad van de werktafel. Dat geluid gaat nooit meer weg. Het geeft me een gevoel van geborgenheid.”

“Mijn vader was meester kleermaker en lid van het kleermakersgilde, mijn moeder was coupeuse. Ze hadden hun eigen zaak in Schagen, De Schouw. Als mijn ouders iemand zagen lopen met een mooi jasje, dan hoefden ze dat alleen maar goed te bekijken en konden ze het thuis natekenen en maken. Ik ben opgegroeid tussen de stoffen, knopen, zakjes en lapjes. En met zo nu en dan een naald in mijn vinger. Opzouten moest ik dan, want er mocht geen bloed op de stof komen.”

“Je voelt aan deze houten rozet dat mensen vijfhonderd jaar geleden op dezelfde manier naar stoffen, materialen en handwerk keken als mijn ouders deden. Alles wat je echt goed wilt doen vereist tijd en toewijding. Het is vakmanschap, het blijft waanzinnig dat je van een lapje stof iets prachtigs kunt maken. Nu is het beroep van mijn vader ook een beetje mijn beroep. Samen met mijn zus Yolanda breng ik haakboeken uit. Met je eigen handen iets creëren, supergaaf vind ik dat.”

Karin Bloemen

Ik werd enorm geraakt door dat beeld, had niet eerder zoiets moois gezien.

Patrick van Mil
Directeur Stedelijk Museum Alkmaar

“Ik maakte mijn allereerste buitenlandreis pas op mijn negentiende. Vanuit mijn studie Kunstgeschiedenis gingen we een week naar Siena. Op een lome zomermiddag brachten we een bezoek aan een eenvoudige Franciscaner kerk. Boven de ingang zat een groot rozetraam waar het zonlicht doorheen scheen. Een monnik was net bezig de vloer te bezemen en het opdwarrelende stof verscheen in de lichtstralen. Ik werd enorm geraakt door dat beeld, had niet eerder zoiets moois gezien. Het voelde alsof ik daar helemaal alleen was met die monnik. Dit schilderij van Emanuel de Witte roept hetzelfde gevoel bij mij op. Het licht dat in de ruimte speelt, dan gevangen is door de kunstenaar en zo een besef van zowel tijdelijkheid als eeuwigheid oproept. Daarom vind ik dit werk zo geweldig,”

“De tentoonstelling over Emanuel de Witte die we in 2017 presenteerden is naar mijn mening de mooiste tentoonstelling die we tot nu maakten. Voor de vormgeving ervan ontvingen we zelfs een internationale Frame Award. En dit werk was het hoogtepunt van die expositie. Vanaf dat moment had ik sterk in mijn hoofd dat we een werk van Emanuel de Witte in de eigen collectie moesten zien te krijgen. Een van de belangrijkste schilders uit onze Alkmaarse geschiedenis mocht juist bij ons niet ontbreken. Een paar jaar geleden kregen we de kans dit schilderij van een particulier te kopen. Met fondsen en crowdfunding is dat geslaagd. Het is de meest ambitieuze aankoop ooit van het museum. Ik ben er reuze trots op dat dat gelukt is.”

Patrick van Mil

Wij boeren geven al eeuwen vorm aan dat polderlandschap.

Ted Vaalburg
Boer Ted

“Ik woon al mijn hele leven in Zuidschermer, ben de derde generatie die het boerenbedrijf voortzet. Ons uitzicht is wel wat veranderd sinds mijn kinderjaren. In onze skyline van Alkmaar vind je nu ook de vuilverbranding en het AZ-stadion. Als AZ een thuiswedstrijd heeft, hoef ik op de boerderij geen buitenlicht aan te doen. De oprukkende stad die je op dit schilderij in de weerspiegeling van het water ziet herken ik dus wel. Maar ik vind het niet storend.”

“Het buitengebied van Alkmaar is met mensenhanden gemaakt. Wij boeren geven al eeuwen vorm aan dat polderlandschap. De uitgestrekte weilanden met sloten en kanalen geven Noord-Holland zijn typerende karakter.”

“In mijn jeugd was ‘boer’ een scheldwoord, maar ik was en ben er trots op. Ik schoof het nooit onder stoelen of banken. Tegenwoordig hangen mensen op verjaardagen aan je lippen als ze horen dat je boer bent. Mijn zoon weet nog niet of hij in mijn voetsporen wil treden. Maar als hij dit echt wil, heeft hij het mooiste beroep van de wereld.”

Ted Vaalburg

Saenredam verleidt je om je ogen eens goed de kost te geven.

Bart Rutten
Lid Raad van Toezicht Stedelijk Museum Alkmaar

“Ik vind een Saenredam altijd een feest om naar te kijken. Een schilder als ‘minimalist’ *avant la lettre*, met een geweldig oog voor architectuur. Hij bracht met weinig middelen een fantastisch ruimtelijk effect teweeg. En hij zet bewust weinig mensen in zijn compositie. De figuren op de voorgrond zijn er achteraf door een ander bij geschilderd. Kennelijk kon men later in de zeventiende eeuw de leegte niet aan. Een mooi bewijs van hoe radicaal hij blijkbaar was als schilder.”

“Als je een kleiner schilderijlijstje zou nemen en je zou dat rond sommige gedeelten van dit doek plaatsen, dan zou je prachtige abstracte werkjes krijgen. Kijk eens naar het lijnenspel van die grijze gewelfribben links op het schilderij, prachtig scherp geschilderd. Als je dat fragment als los werk ziet, zou je bijna denken dat je met een Mondriaan te maken hebt.”

“Ook het spel van de muurschilden is fenomenaal. Je blik maakt daardoor echt een reis door de kerk, de diepte in. Als je door je oogharen kijkt en je alleen op die schilden concentreert, dan ontstaat er een machtig abstract spel van zwevende elementen. Zo ontzettend mooi, een ode aan de verbeelding. Zo verleidt Saenredam je om je ogen eens goed de kost te geven.”

EN, WELBEWOONDE HUIZEN, VEEL YVERIGE WELVARENDE AMBACHTS-LIEDEN,

Bart Rutten

Het werk brengt me terug naar Suriname.

Savitri Bergraaf
Projectleider educatie Stedelijk Museum Alkmaar

“Dit is wel een van mijn favorieten in het museum. De kleuren spatten van het doek af. Ik ben een natuurmens, vind het heerlijk om aan de kust te zijn. Als ik naar dit schilderij kijk met die schuimkoppen, ruik, proef en hoor ik de zee.”

“Het werk brengt me ook terug naar Suriname. Ik heb een Surinaamse vader en een Nederlandse moeder. Om die reden wilde ik graag het land ontdekken. Niet in een korte vakantie, maar een langere periode. Ik kon aan de slag als educatief medewerker in het kindermuseum Villa Zapakara in Paramaribo. Toen mijn vriend mij kwam bezoeken zijn we midden in de nacht met een lokale gids op de Marowijnerivier schildpadden gaan spotten. De rivier-monding van de Marowijne komt uit in de zee, zoals je hier ook op dit schilderij ziet. Het was nieuwe maan, dus een superdonkere nacht. De hemel was bezaaid met sterren. We hebben geen schildpad gezien, maar die ervaring op dat bootje die nacht zal ik nooit meer vergeten.”

Savitri Berggraaf

Ik hoop dat het streven naar inclusiviteit en diversiteit zich kneiterhard doorzet.

Bart Verbiest
Schutter Stedelijk Museum Alkmaar

“Dit portret van Pieter van Foreest valt me op door zijn houding. Hij staat er superonnatuurlijk op. Er is gekozen om hem zo aantrekkelijk mogelijk vast te leggen, sterk, statig en rechtop. En terwijl hij in de ‘lens’ van de kunstenaar kijkt probeert hij iets op te schrijven. Dat kan helemaal niet. De bedoeling van de geportretteerde is een zo goed mogelijk beeld van zichzelf achter te laten, wat ook na diens dood blijft bestaan. Jezelf een beetje onsterfelijk maken. Nu doen we dat ook met TikTok-dansjes en Instagram-filters: nadenken over je eigen profilering en het beste beeld van jezelf de wereld in schieten. Ik betrap mezelf er ook op, dat ik tijdens het maken van deze foto toch even mijn buik inhoud en een beetje mans probeer te kijken.”

“Jezelf laten portretteren kostte vast veel geld en dus konden alleen vooraanstaande, rijke mensen zich zo laten vereeuwigen. Dat maakt de geschiedenisboeken soms ook eenzijdig. Het algoritme van vroeger werd toch een beetje bepaald door geld en macht. We leven nu in een maatschappij waarin inclusiviteit en diversiteit hot topics zijn en ik hoop dat dit zich kneiterhard doorzet. Dan creëren we wellicht werk dat een betere afspiegeling van de maatschappij is.”

Bart Verbiest

Wat me zo aantrekt aan dit werk zijn de hoge bergen op de achtergrond. Het doet me denken aan mijn geboorteland Bosnië.

Ema Najetovic
Inwoner van Alkmaar

“Wat mij zo aantrekt aan dit werk zijn de hoge bergen op de achtergrond. Woest en onaangeraakt. Het doet me denken aan mijn geboorteland Bosnië. Ik ben op mijn derde jaar uit Bosnië weggegaan en er op mijn elfde voor het eerst op vakantie terug gegaan. Ik was toen zo onder de indruk van de natuur. Bosnië staat voor mij voor rust. Als ik daar kom voelt het als thuiskomen. Net als wanneer ik in Alkmaar ben trouwens, ook dat is mijn thuis.”

‘Ik ben ook dol op mensen. Er gebeurt veel op de voorgrond van dit schilderij, je kunt er eindeloos naar kijken. Ik vind het boeiend hoe wij als mensen met elkaar omgaan. Hoe we elkaar helpen en tegen werken. Hoe we liefdevol en grappig zijn en onzeker. Dat zie je terug in dit kleurrijke werk.”

Ema Najetovic

Ik zie in het Alkmaar van nu altijd een tweede, oud Alkmaar doorschemeren.

Simone van der Vlugt
Schrijfster

“Ik ben erg betrokken bij het Alkmaar Ontzet. In 2004 schreef ik al het kinderboek *Victorie!* Momenteel werk ik aan een non-fictie boek over de geschiedenis van Alkmaar, speciaal voor het 450-jarig jubileum van het Ontzet. Dit schilderij over het beleg van Alkmaar past heel mooi in wat ik nu aan het doen ben.”

“Je kunt niet om het Ontzet heen, het is zo’n spannende en heroïsche geschiedenis. En het loopt ook nog goed af! Als ik nu in Alkmaar rondloop geniet ik van de sporen die herinneren aan die tijd, zoals het stukje stadsmuur bij het Victoriepark en het Huis met de Kogel. Ze prikkelen je verbeelding. Ik zie in het Alkmaar van nu altijd een tweede, oud Alkmaar doorschemeren. Ik stel me dan voor hoe mensen in die tijd leefden en door de straten liepen.”

“Als puber had ik niets met kunst, tot een leerkracht mij op mijn vijftiende een schilderij van Monet liet zien. Dat werk was *Impression soleil levant*. Ik zat meteen rechtop, het werk raakte me. Vanaf dat moment ben ik me gaan verdiepen in kunst. Nu gebruik ik het ook om iets over het verleden te leren. Op een stilleven uit de zeventiende eeuw zag ik een bakje olijven staan. Dat verwerkte ik in een roman. Mijn redacteur twijfelde of olijven al gegeten werden in die tijd, dus ik stuurde een foto van dat schilderij. Toch moet je je er wel van bewust zijn dat niet alle werken waarheidsgetrouw zijn. Dat geldt ook voor dit schilderij. De abdij van Egmond was met het maken van dit werk al afgebroken en de vestingsmuren werden pas na het beleg afgemaakt.”

Simone van der Vlugt

Natuur is de grootste kunstenaar die er bestaat.

Livia Balder
Kinderburgemeester van Alkmaar

“Er gebeurt superveel op dit schilderij. Kijk maar eens. Links begroet de meester een groepje leerlingen, in het midden krijgen ze les en rechts doen kinderen handwerk. Het is mooi om te zien hoe het leven er vroeger uit zag. Maar ik vind het leuker dat ik nu op school zit en niet toen. Ik ben een echte boekenwurm, ik verslind ze, maar vind het fijn dat ik na school gewoon lekker met vriendjes kan afspreken en buiten kan spelen. Ze waren in die tijd ook veel strenger, als je niet luisterde kreeg je met een lineaal op je vingers getikt.”

“Als kinderburgemeester wil ik graag dat er minder gepest wordt op scholen en wil ik meer groen op de schoolpleinen. Ik ben een echt natuurmens, ben dol op biologie en natuurkunde en ik spring vaak zomaar de bosjes in. Natuur is de grootste kunstenaar die er bestaat. Als je jouw hele leven alleen maar met tegels opgroeit, leer je niets. Ik hoop dat ik met mijn burgemeesterschap een voorbeeld kan zijn voor andere kinderen. Dat ze zelf ook fantasie en goede ideeën hebben en door mij denken ‘Kijk, dat wil ik ook een keer worden’.”

IV.
Livia Balder

Als kind speelde ik tussen zijn opgestapelde schilderijen – mij er niet van bewust dat hij een bekende kunstenaar was.

Nadine Filarski
Medewerker partnership en begunstigers Stedelijk Museum Alkmaar

“Dit werk is van mijn overgrootvader. Kunst is mij met de paplepel ingegoten. Mijn moeder is kunstschilder en mijn opa en oma hadden een kunstgalerie met veel werk van mijn overgrootvader en andere Bergense Schoolkunstenaars. Als kind speelde ik tussen zijn opgestapelde schilderijen – mij er niet van bewust dat hij een bekende kunstenaar was. Toen we na het overlijden van mijn oma haar appartement gingen leegruimen vonden we oude kasboekjes van mijn overgrootvader waarin hij bijhield voor hoeveel hij zijn kunstwerken verkocht, dat was toen echt voor een appel en een ei.”

“Nu ik in het museum werk ben ik steeds meer gaan beseffen dat hij een belangrijke spil binnen de Bergense Schoolstroming is geweest. Toen ik dit werk voor het eerst zag vond ik de kleuren te flets, maar ik ben er de afgelopen vier jaar aan gehecht geraakt. Als ik op zaal ben loop ik er altijd langs. Dat voelt vertrouwd, bijna als thuiskomen.”

“Bij ons thuis hing vroeger een Filarski boven de eettafel en overal waar ik bij familie op visite kwam hingen dit soort werken aan de muur. Zijn stijl is sprekend, met dikke klodders verf. Er komen veel jeugdherinneringen boven als ik naar zijn werk kijk. Ik heb mijn overgrootvader nooit gekend, maar mijn vader had altijd leuke verhalen en anekdotes over hem. En door mijn werk in Stedelijk Museum Alkmaar heb ik hem ook steeds beter leren kennen.”

Nadine Filarski

Op de bankjes naast de Accijnstoren kan ik heerlijk zitten en uitkijken over het water. Dat voelt als een soort blik op de toekomst.

Fenneke Frerichs
Internist in de Noordwest Ziekenhuisgroep

“Toen ik twaalf jaar geleden met mijn gezin naar Alkmaar verhuisde wilde ik de stad zo snel mogelijk leren kennen. Ik liep tegen het boek *Victorie!* van Simone van der Vlugt en Theo Hoogstraaten aan en kocht het, niet wetende dat het een kinderboek was. Ik ben het verhaal voor verhaal aan mijn kinderen gaan voorlezen. De poorten van Alkmaar werden beschreven, de Kennemerstraatweg – waar ik vlakbij woon, het Accijnstorentje. Door die verhalen zijn we Alkmaar gaan ontdekken. Alle oude gebouwen in de stad begonnen te leven. Als ik nu bij de Accijnstoren ben komen die verhalen boven en voel ik me verbonden met de historie van Alkmaar.”

“Ik heb iets met water, daar word ik rustig en blij van. Thuis hangt er een groot schilderij van de zee aan mijn muur. In musea wordt mijn oog steevast getrokken door werken met water. Het kijken naar water helpt mij te reflecteren op dingen. Maar ook het geweld van de natuur spreekt mij erin aan. De golven die op het strand beuken, ik word er ontspannen en positief van.

Bij de Accijnstoren staan nu bankjes. Daar kan ik heerlijk zitten en uitkijken over het water, naar de bootjes, de reuring en de mensen die in en uit de stad komen. Dat voelt als een soort blik naar de toekomst.”

Fenneke Frerichs

Wij hebben zoveel wijsheid,
maar die natuurkrachten krijgen
we niet onder de duim.

Carlos Gonzalez
Vrijwilliger Stedelijk Museum Alkmaar

“Als ik dit schilderij zie, ben ik weer even terug op een avontuurlijke zeiltocht in Colombia. Ik kom daar oorspronkelijk vandaan. Toen mijn vrouw overleed voelde ik met hier in Nederland eenzaam en ben ik een jaar naar Colombia teruggegaan. Mijn broer organiseerde daar zeiltochten met groepen en ik voer met hen mee tussen Cartagena en Portobelo, Panama.”

“Er is een populaire backpackersroute van Noord naar Zuid-Amerika, de Pan-Amerikaanse route. Maar omdat de grens tussen Panama en Colombia jungle is, wordt dat stuk met de boot gedaan. Tijdens een van de zeiltochten hadden we tien gasten aan boord. Aangekomen in de haven van Portobelo sloeg het weer om. De motoren wilden niet starten. De storm duwde ons steeds meer richting de rotsige kust. Zo eng. We trokken allemaal een zwemvest aan. Net op het moment dat ik dacht ‘we moeten allemaal springen’, wisten we de motoren toch aan de praat te krijgen en konden we veilig in de haven aanmeren.”

“Dit schilderij brengt me even terug naar die paniek. Het is een spannende herinnering, maar met een gelukkig einde. En het benadrukt ook de krachten van de zee. Wij hebben zoveel wijsheid, maar die natuurkrachten krijgen we niet onder de duim.”

Carlos Gonzalez

Misschien is dit wel het festival van 1914.

Barbara Schaaper
Eigenaar lunchcafé Brownies & downieS Alkmaar

“Het sfeerbeeld van dit schilderij is heerlijk. Een grote groep mensen die zich samen vermaken, lekker dansen, drankje erbij. Zelf houd ik ook wel van een feestje, met fijn gezelschap en een goed glas wijn. Of een mooi festival. Ik ga elk jaar naar Lowlands, misschien is dit schilderij wel het festival van 1914.”

“Ik ben onder de toog opgegroeid. Mijn ouders hadden een bruine kroeg in Limburg. In mijn herinnering vond ik het daar als klein kind altijd leuk. De mensen, de reuring. Ook nu zoek ik dat in mijn werk weer op. Bij Brownies & downieS is die reuring er altijd.”

“Dit schilderij speelt zich af in Bergen. De plek waar ik kom als ik juist even wil ontsnappen aan de drukte. Zo’n mooi stukje Nederland is dat, met bos, duin en zee. Binnenkort verhuizen we zelfs van Alkmaar naar Bergen toe.”

Barbara Schaaper

Het museum gebruik ik als historisch naslagwerk.

Bertje Doperwtje
Alkmaarse straatmuzikant

“Een schilderij is een zootje verf op een doek gesmeerd en dat is zo mooi gedaan dat je denkt dat het echt is. Op dit doek ziet het water eruit alsof het behoorlijk stormt. Dat is niet waarheidsgetrouw, maar dat hoeft ook niet. Ik loop ook een hoop onzin te verkopen. Misschien heeft de schilder dat gedaan om de aandacht op het werk te vestigen. Dan was het slimme bijgoochem.”

“Het mooie van dit schilderij is dat je in één beeld de Waag, de Grote Kerk en de Accijnstoren ziet. Dat lukt nu vanuit geen enkel standpunt meer, er is zoveel omheen gebouwd is. Dit werk laat de hoogtepunten van de stad zien, zonder nieuwigheid en pretentieuze gebouwen. Ik vind het zonde dat er naast mooie, oude gebouwen moderne gedrochten zijn gebouwd. Historische panden zijn statige dames, die moet je geen huppelkuttenjurkje aantrekken.”

“Het museum gebruik ik als historisch naslagwerk. Ik schreef een lied over Alkmaar voor het Alkmaar Ontzet en haalde hier mijn inspiratie op. Op de blauwe vloerkleed in het museum is een lange oud Nederlands tekst verwerkt. Die tekst heb ik woord voor woord overgenomen, uit het hoofd geleerd en aangevuld met het refrein ‘Alkmaar, is het kloppend hart van de hele wereld, kloppend hart van de hele wereld is Alkmaar.’”

Bertje Doperwtje

De vrouw op deze tekening lijkt op mijn oma. Ze heeft een blik in haar ogen die mij aan vroeger doet denken.

Dewi Soewarno
Leerkracht basisschool Bello

“De vrouw op deze tekening lijkt op mijn oma. Ze heeft een blik in haar ogen die mij aan vroeger doet denken. Mijn oma is Indonesisch en iedereen noemde haar Oma Puk, van ukkepuk. Ze was een klein vrouwtje. Ze leeft al lang niet meer, maar ik herinner me een foto van haar en mijn opa als twintiger. Daar doet de blik in de ogen van deze getekende vrouw me aan denken. Deze dame was ook nog eens violiste, net als mijn schoonmoeder. Dus alles klopt voor mij aan dit werk.”

“Een kunstwerk moet mij raken. Er moet een gevoel opkomen, net als bij het kopen van een huis. Dat gebeurde bij dit werk direct. En toen ontdekte ik ook nog dat het een Mondriaan is. Ik ben vrij recent in het Mondriaanhuis geweest en ontdekte dat hij zo veel meer heeft gemaakt dat alleen het abstracte werk dat veel mensen van hem kennen. Ik probeer mijn vierjarige dochter meer over kunst bij te brengen dan ik in mijn jeugd gekend heb. Belangrijk vind ik dat. Toevallig leert ze net over Mondriaan en de primaire kleuren.”

Dewi Soewarno

Als ik dit werk zie is het net
of ik door het schilderij fiets.

Marius Krol
Leerling Adriaan Roland Holstschool, Bergen

“Ik vind dit een leuk werk omdat Egmond een plek is waar ik zelf regelmatig kom. In de tijd van de coronaquarantaines fietste ik vaak naar het Egmondse strand. Lekker skimboarden met vrienden. En als ik ga zwemmen en chillen bij het Maalwater in mijn woonplaats Heiloo, kijk je uit op de duinen van Egmond. Heerlijk om dan te blijven hangen tot zonsondergang. Ik herken dan ook veel op dit werk. De duinen, het strand, de zee.”

“Een andere plek in Egmond waar herinneringen liggen is de bijzondere abdij. Toen ik op de basisschool zat, zijn we daar wel eens kaarsen gaan maken. Ik fiets er altijd langs als we richting zee gaan. Dat fietsen is wel een rode draad in mijn leven, ja. Mijn vriendin woont in Schoorl en ik zit in Bergen op school, ik maak dus heel wat kilometers. Als ik dit werk zie is het net of ik door het schilderij fiets, omdat ik het landschap zo goed ken.”

Marius Krol

Een kanaal, een meer,
een sloot, op het water is altijd
iets te zien.

Laurens ten Dam
Wielrenner

“Als ik in een museum loop, blijf ik altijd plakken bij werken met water. Ik ben geboren op een Groningse woonboot, misschien komt die fascinatie daar vandaan. Ook als ik train, doe ik dat het liefste langs water. Een kanaal, een meer, een sloot, op het water is altijd iets te zien.”

“We wonen met ons gezin aan de Hoornse Vaart en hebben een boot en een steigertje. Het kanaal is ons zwembad. Vooral de jongste is een waterrat. De oudste vist graag. Ik krijg veel wielercollega’s uit Amerika op bezoek. Ze vinden Alkmaar een klein Amsterdam. We nemen ze meestal het water op, vanuit huis een rondje over de grachten en even de ijsbel luiden op de Mient. Of we meren aan bij de Turfmarkt om lekker te eten. Je beseft te weinig hoe uniek dat is.”

“Het water heeft grote invloed op dit schilderij. Ik vraag me meteen af: welk Alkmaars water zien we hier? Het kanaal was er nog niet. Interessant om over na te denken. Met mijn vrouw en kinderen zitten we met regelmaat tegenover de Grote Kerk te eten, het uitzicht op dit werk voelt dus als een heel vertrouwd beeld.”

Laurens ten Dam

Caesar Boetius van Everdingen, *Portret van Aechje Claesdr Moer ca.1585–1640*, 1636.

Oude veldcamera in de vorm van een lichtdichte houten doos.

Claes Jacobsz van der Heck, *Het oordeel van Salomo*, 1616.

Caesar Boetius van Everdingen, *Officieren en vaandeldragers van de Oude Schutterij van Alkmaar*, 1657.

Charley Toorop, *Goudreinetten*, 1954.

Kustenaar onbekend, *Gezicht op het Waaggebouw te Alkmaar*, ca.1660.

Leo Gestel, *Belgische vluchtelingen*, 1914 (geannoteerd: Oorlog 1914).

Kunstenaar onbekend, *Gewelfschotel met Anna te drieën*, ca.1520.

Emanuel de Witte, *Interieur van een gefantaseerde katholieke kerk*, ca.1670–1680.

Jos van Amsterdam, *Huiswaard II*, 1974.

Pieter Jansz Saenredam, *Interieur van de Grote of Sint-Laurenskerk te Alkmaar*, ca.1665.

Gerrit van Blaaderen, *Branding*, 1913.

Onbekende kunstenaar, *Portret van Pieter van Foreest 1521–1597*, 1590.

Cornelisz Buys III, *Jacob trekt bij Laban weg*, ca.1535.

Onbekende kunstenaar, *Het beleg van Alkmaar in 1573 door de Spanjaarden*, 1603.

Onbekende kunstenaar, *Het leven van Alkmaarse wezen: het onderwijs van de wezen*, 1619.

Dirk Filarski, Dooi, *Montreux Zwitsers landschap*, 1912.

Jan ten Compe, *Gezicht op de Accijnstoren te Alkmaar*, 1749.

Jan Theunisz Blankerhoff, *Schepen in een storm voor een mediterrane kust*, ca.1660–1665.

Frans Huysmans, *Danszaal in de Rustende Jager te Bergen*, 1914.

Hendrik Cornelisz Vroom, *Gezicht op Alkmaar vanaf het nog onbedijkte Schermeer*, 1638.

Piet Mondriaan, *Portret van Aletta de Iongh*, 1908–1910.

Claes Jacobsz van der Heck, *Gezicht op Egmond aan Zee*, 1648.

Salomon van Ruysdael, *Gezicht op Grote of Sint-Laurentiuskerk van Alkmaar vanuit het noorden*, 1644.

Colofon

Interviews, teksten en projectleiding
Els Schipper

Uitgave
Stedelijk Museum Alkmaar
Canadaplein 1
1811 KE Alkmaar
+31 72 548 97 89
info@museumalkmaar.nl
stedelijkmuseumalkmaar.nl

Ontwerp
Mind Design, Amsterdam
Niels Schrader

Fotografie
Roel Backaert

Redactie en advies
Christi Klinkert, Marjan van Heteren, Loet Schledorn, Inge Jolijn Schoone en Eva Groentjes

Druk
Robstolk, Amsterdam

Binding
Patist, Den Dolder

Lettertype
Fabriga

Papier
120 grams Munken Lynx

Oplage
500 exemplaren

ISBN
9789081685887

© 2022
Stedelijk Museum Alkmaar

gemeente ALKMAAR

STEDELIJK MUSEUM ALKMAAR